

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie unijnej strategii w zakresie płatności detalicznych”

[COM(2020) 592 final]

(2021/C 220/10)

Sprawozdawca: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Współsprawozdawca: **Kęstutis KUPŠYS**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 11.11.2020
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	2.3.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.3.2021
Sesja plenarna nr	559
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	268/2/8

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Płatności są głównym elementem cyfryzacji usług finansowych, a bezproblemowe metody płatności mają kapitalne znaczenie dla przedsiębiorców i akceptantów, jeżeli chodzi o umożliwienie im pomyślnego rozpoczęcia i rozwoju działalności. Pandemia COVID-19 przyspieszyła rozpowszechnianie płatności bezgotówkowych i płatności w handlu elektronicznym oraz zwiększyła potrzebę przyjęcia przez sprzedawców detalicznych wszechkanałowych narzędzi umożliwiających przyjmowanie płatności offline, online i realizowanych za pośrednictwem urządzeń przenośnych. Przyjęcie tych narzędzi wymaga inwestycji w systemy informatyczne i sprzęt, co stanowi dodatkowe obciążenie zwłaszcza dla małych i średnich sprzedawców detalicznych.

1.2. EKES podziela pogląd Komisji na temat strategicznego znaczenia płatności i zgadza się z nią, że potrzebne są dalsze prace, aby umożliwić realizację transakcji płatniczych w ramach jednolitego rynku z wykorzystaniem nowych rozwiązań płatniczych opracowanych w Europie i stosowanych na skalę ogólnoeuropejską. EKES popiera opinię, że Komisja powinna pełnić rolę katalizatora politycznego, podczas gdy to sektor prywatny powinien opracować innowacyjne rozwiązania w zakresie płatności cyfrowych.

1.3. EKES podkreśla, że gotówka pozostaje preferowanym sposobem płatności konsumentów w transakcjach detalicznych w punktach sprzedaży i między osobami. Ma ona zasadnicze znaczenie dla włączenia społecznego i dla dostępu do podstawowych usług.

1.4. EKES popiera pogląd, że cyfrowe euro powinno być uzupełnieniem istniejącej bazy monetarnej i nie powinno służyć wypieraniu sektora prywatnego, że sektor prywatny powinien odgrywać rolę w dystrybucji rozwiązań związanych z cyfrowym euro oraz że prawa i obowiązki użytkowników muszą być jasno określone. Prywatność transakcji jako ważne prawo użytkownika powinna być brana pod uwagę wraz z innymi cechami, podobnie jak w przypadku gotówki.

1.5. EKES apeluje do Komisji o:

1.5.1. Uszeregowanie działań i starań pod względem ważności z uwagi na dużą liczbę kluczowych działań określonych w strategii.

1.5.2. Zmniejszenie obecnej niepewności co do zrównoważonego modelu biznesowego w zakresie płatności natychmiastowych.

1.5.3. Uznanie wszelkich działań ustawodawczych w obszarze instrumentów płatniczych za przedwczesne. EKES woli pozwolić uczestnikom rynku na opracowanie odpowiednich produktów dla klientów i rozważyć podjęcie działań ustawodawczych, jeżeli odpowiednie rozwiązania nie zostaną znalezione.

1.5.4. Zapewnienie pełnego egzekwowania przez państwa członkowskie rozporządzenia w sprawie SEPA, zwłaszcza jeśli chodzi o nieprzestrzeganie przez płatników i odbiorców płatności art. 9 (tzw. dyskryminacja ze względu na IBAN), zgodnie z którym konsumenci w UE powinni móc korzystać z jednego rachunku płatniczego do celów przelewów w euro i dokonywać transgranicznych przelewów bankowych w euro w obrębie SEPA równie łatwo jak w swoim państwie.

1.5.5. Skoncentrowanie wysiłków na interoperacyjności istniejących i powstających rozwiązań w zakresie identyfikacji elektronicznej; EKES uważa, że sektor prywatny, we współpracy z władzami, powinien mieć większe możliwości tworzenia tego rodzaju rozwiązań, które będą częściowo wykorzystywane do silnego uwierzytelniania klienta do celów transakcji płatniczych. Potrzebna jest powszechnie akceptowana publiczna tożsamość elektroniczna oparta na wyborze konsumenta, jego zgodzie i gwarancji pełnego poszanowania jego prywatności.

1.5.6. Harmonizację przyjmowania gotówki na szczeblu UE, ponieważ obecnie różni się ono znacznie w poszczególnych państwach.

1.5.7. Rozszerzenie zakresu wymiany danych między różnymi sektorami za pomocą przepisów obejmujących wszystkich dostawców usług finansowych zgodnie z zasadami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) ⁽¹⁾, aby zapewnić dalsze korzyści europejskim konsumentom, ponieważ może to wspierać innowacyjny i konkurencyjny sektor finansowy.

1.5.8. Zaproponowanie przepisów mających na celu zapewnienie prawa dostępu na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach do technologii infrastruktury uznanych za niezbędne do wspierania świadczenia usług płatniczych.

1.6. EKES uważa, że odpowiedni uczestnicy rynku powinni podlegać odpowiednim przepisom, nadzorowi i kontroli, co zapewni równe warunki działania podmiotom oferującym te same usługi i prowadzącym taką samą działalność.

1.7. EKES rozumie potrzebę zapewnienia otwartego i dostępnego ekosystemu płatności oraz oceny włączenia instytucji płatniczych i instytucji pieniądza elektronicznego w zakres dyrektywy o ostateczności rozrachunku.

1.8. EKES z zadowoleniem przyjmuje proponowane działania, których celem jest uzyskanie zobowiązania do obniżenia średniego w skali światowej kosztu przekazów pieniężnych do poziomu poniżej 3 % do 2030 r., i zachęca Komisję, by odgrywała aktywną rolę w monitorowaniu odpowiednich działań określonych w planie działania Rady Stabilności Finansowej na rzecz usprawnienia płatności transgranicznych i w zapewnianiu ich wsparcia.

2. Strategia Komisji

2.1. W komunikacie z grudnia 2018 r. Komisja wyraziła swoje poparcie dla wprowadzenia „w UE w pełni zintegrowanego systemu płatności natychmiastowych, aby ograniczyć ryzyko i podatność na zagrożenia w systemach płatności detalicznych oraz zwiększyć autonomię istniejących rozwiązań płatniczych” ⁽²⁾.

2.2. Innowacje cyfrowe radykalnie zmieniają sposób świadczenia usług finansowych. Wraz z cyfryzacją i zmianą preferencji konsumentów można zaobserwować gwałtowny wzrost transakcji bezgotówkowych ⁽³⁾. Pandemia COVID-19 przyczyniła się do przyspieszenia przejścia na płatności cyfrowe i potwierdziła kluczowe znaczenie bezpiecznych, dostępnych i wygodnych (również zbliżeniowych) płatności za transakcje realizowane zdalnie i w sposób bezpośredni.

⁽¹⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ COM(2018) 796 final.

⁽³⁾ Według EBC w 2018 r. liczba transakcji bezgotówkowych osiągnęła poziom 91 mld w strefie euro i 112 mld w UE, podczas gdy w 2017 r. ich liczba wyniosła ok. 103 mld.

2.3. W ostatnich latach można było zaobserwować znaczne usprawnienia, które można przypisać głównie rozwojowi jednolitego obszaru płatności w euro (SEPA) oraz harmonizacji przepisów w zakresie płatności detalicznych. Unijny rynek płatności nadal jest jednak w dużej mierze rozdrobiony na poszczególne państwa, gdyż większość krajowych rozwiązań płatniczych opartych na kartach lub płatnościach natychmiastowych nie działa w wymiarze transgranicznym. Dynamiczna sytuacja na europejskim rynku płatności pokazuje, że istnieje jednak ryzyko wystąpienia niespójności, co wymaga oparcia unijnej strategii w zakresie płatności detalicznych na jasnych ramach „zarządzania”.

2.4. Komisja dąży do uzyskania wysoce konkurencyjnego rynku płatności przynoszącego korzyści wszystkim państwom członkowskim niezależnie od obowiązującej w nich waluty, na którym wszyscy uczestnicy rynku mogą ze sobą konkurować na sprawiedliwych i równych zasadach, aby oferować innowacyjne rozwiązania płatnicze w pełni zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami UE.

2.5. Ponieważ płatności są głównym elementem innowacji cyfrowej w dziedzinie finansów, wdrożenie omawianej strategii przyczyni się do spełnienia szerszej wizji Komisji dotyczącej finansów cyfrowych oraz do osiągnięcia jej celów, do których należą: likwidacja fragmentacji rynku, propagowanie napędzanych przez rynek innowacji w dziedzinie finansów oraz stawianie czoła nowym wyzwaniom i zagrożeniom w zakresie finansów cyfrowych, przy jednoczesnym zapewnieniu neutralności technologicznej.

2.6. Strategia ta przedstawiana jest zatem wraz ze strategią dla UE w zakresie finansów cyfrowych⁽⁴⁾ i dwoma wnioskami ustawodawczymi w sprawie nowych unijnych ram na rzecz wzmocnienia operacyjnej odporności cyfrowej⁽⁵⁾ oraz w sprawie kryptoaktywów⁽⁶⁾. Stanowi ona również uzupełnienie zaktualizowanej strategii w zakresie płatności detalicznych przedstawionej przez EBC/Eurosystem w listopadzie 2019 r.⁽⁷⁾

3. Uwagi ogólne

3.1. Cyfrowe usługi finansowe mają coraz większe znaczenie dla europejskich konsumentów i przedsiębiorstw. Pandemia COVID-19 tylko zwiększyła wagę cyfryzacji w społeczeństwach, w tym w obszarze usług finansowych. Płatności są głównym elementem cyfryzacji usług finansowych, a bezproblemowe metody płatności mają kapitalne znaczenie dla przedsiębiorców i akceptantów, jeżeli chodzi o umożliwienie im pomyślnego rozpoczęcia i rozwoju działalności. Pandemia COVID-19 przyspieszyła rozpowszechnianie płatności bezgotówkowych i płatności w handlu elektronicznym oraz zwiększyła potrzebę wdrażania przez sprzedawców detalicznych wszechkanałowych narzędzi umożliwiających przyjmowanie płatności offline, online i realizowanych za pośrednictwem urządzeń przenośnych. Wprowadzanie tych narzędzi wymaga inwestycji w systemy informatyczne i sprzęt informatyczny, co stanowi dodatkowe obciążenie zwłaszcza dla małych i średnich sprzedawców detalicznych.

3.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje wsparcie Komisji dla modernizacji i uproszczenia urzędów do przyjmowania płatności, z których korzystają akceptanci w UE, poprzez zapewnienie możliwości w zakresie finansowania i szkoleń. Należy podkreślić kluczową rolę, jaką w gospodarce europejskiej odgrywają MŚP. Jest to sektor o zasadniczym znaczeniu, ponieważ MŚP stanowią około 90 % europejskich przedsiębiorstw i zapewniają ponad 50 % miejsc pracy. Małe i średnie przedsiębiorstwa mogą przyczynić się do silnego ożywienia gospodarczego.

3.3. EKES podziela pogląd Komisji na temat strategicznego znaczenia płatności i zgadza się z nią, że utrzymujący się brak ogólnoeuropejskich rozwiązań w zakresie płatności cyfrowych, z których można korzystać w całej Europie, stwarza ryzyko dalszej fragmentacji rynku, podczas gdy podmioty działające w skali ogólnoswiatowej przejmują cały rynek wewnątrz europejskich płatności transgranicznych. Dlatego nawet jeśli europejscy konsumenci i przedsiębiorstwa mają już dostęp do skutecznych, konkurencyjnych i innowacyjnych rozwiązań i instrumentów płatniczych, potrzebne są dalsze prace, aby umożliwić realizację transakcji płatniczych w ramach jednolitego rynku z wykorzystaniem nowych rozwiązań płatniczych opracowanych w Europie i stosowanych na skalę ogólnoeuropejską. EKES popiera pogląd, że Komisja powinna pełnić rolę katalizatora politycznego, podczas gdy to sektor prywatny powinien opracować innowacyjne rozwiązania w zakresie płatności cyfrowych.

3.4. EKES jest głęboko przekonany, że rozwiązania w zakresie płatności natychmiastowych mają zasadnicze znaczenie. Wzywa jednak Komisję, by z uwagi na dużą liczbę kluczowych działań określonych w strategii jasno uszeregowala działania i starania pod względem ważności. Realizacja niektórych z kluczowych działań i ogólnych celów strategii w zakresie płatności detalicznych, w szczególności celu dotyczącego rozwiązań płatniczych opracowanych w Europie i stosowanych na skalę ogólnoeuropejską, będzie wymagała znacznych wysiłków ze strony sektora. EKES uważa, że wszelkie dodatkowe wymogi i projekty regulacyjne należy poddać dokładnej ocenie.

(4) COM/2020/591 final.

(5) COM(2020) 595 final.

(6) COM/2020/593 final.

(7) <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp191126~5230672c11.en.html>

3.5. EKES wzywa Komisję, by zwróciła szczególną uwagę na skalę oszustw związanych z płatnościami natychmiastowymi i podjęła w razie potrzeby odpowiednie działania.

3.6. EKES podkreśla pilną potrzebę rozwijania umiejętności cyfrowych oraz alfabetyzmu cyfrowego poprzez kształcenie i szkolenie. Należy tego dokonać częściowo w oparciu o ramy kompetencji cyfrowych i przez zachęcanie państw członkowskich, by ulepszały na wszystkich poziomach edukacji kształcenie przez całe życie w obszarze umiejętności, które będą najbardziej poszukiwane. Celem jest zapewnienie, aby obywatele stali się podmiotami umiejącymi korzystać z danych, mającymi większą świadomość na temat swoich danych, dużych zbiorów danych i zarządzania danymi oraz kontrolę nad nimi, a także aby rozumieli swoje środowisko cyfrowe i związane z nim ryzyko (np. personalizacja).

3.7. EKES pragnie uniknąć sytuacji, w której z powodu braku umiejętności lub narzędzi cyfrowych konsumenci byłiby „odłączeni” i narażeni na wykluczenie finansowe, co stanowi wyraźne ryzyko wśród rosnącej liczby osób starszych w Europie.

4. Uwagi szczegółowe

Filar 1: Coraz bardziej cyfrowe rozwiązania w zakresie płatności o zasięgu ogólnoeuropejskim, wykorzystujące w coraz większym stopniu płatności natychmiastowe

4.1. EKES zdecydowanie popiera starania mające na celu wprowadzenie na europejski rynek płatności szeregu rozwiązań płatniczych opracowanych w Europie i stosowanych na skalę ogólnoeuropejską. Powinny one przynieść wartość dodaną konsumentom i przedsiębiorstwom jako użytkownikom końcowym i umożliwić europejskim uczestnikom rynku lepsze konkurowanie z obecnie dominującymi podmiotami rynkowymi oraz z nowo powstającymi i potencjalnie dominującymi podmiotami takimi jak giganci technologiczni, a także wzmocniłyby międzynarodową rolę euro. Biorąc pod uwagę obecną sytuację rynkową i ugruntowaną pozycję podmiotów zasiedziały na rynku kart płatniczych, opracowanie takich ogólnoeuropejskich rozwiązań płatniczych byłoby ogromnym przedsięwzięciem dla europejskiego sektora płatności.

4.2. EKES popiera pomysł przeanalizowania możliwości wykorzystywania poleceń zapłaty w całej Europie do celów płatności w sklepach. Można by rozszerzyć model elektronicznego polecenia zapłaty (ELV), który jest powszechnie stosowany w Niemczech. Polecenia zapłaty (polecenia zapłaty SEPA) stworzyłyby zatem konkurencję dla dominujących na rynku systemów kart płatniczych.

4.3. Aby możliwy był rozwój ogólnoeuropejskich rozwiązań płatniczych opartych na płatnościach natychmiastowych, uczestnicy rynku muszą mieć jasność odnośnie do modelu biznesowego. Bez tego nie można oczekiwać podjęcia decyzji inwestycyjnych. EKES wzywa Komisję do zmniejszenia obecnej niepewności co do zrównoważonego modelu biznesowego w zakresie płatności natychmiastowych.

4.4. Jeżeli chodzi o liczbę dostawców usług płatniczych, którzy oferują płatności natychmiastowe denominowane w euro i przystąpili do schematu polecenia przelewu natychmiastowego SEPA (SCT Inst), jest ona już znaczna, zwłaszcza w strefie euro. Nie jest jeszcze jednak wystarczająca, by osiągnąć pełny zasięg płatności natychmiastowych. Rynek dąży do zwiększenia poziomu uczestnictwa dostawców usług płatniczych w tym schemacie oraz do zapewnienia szerszego zasięgu i świadczenia usług poleceń przelewu natychmiastowego denominowanego w euro. EKES popiera środki, których celem jest między innymi rozwiązanie problemów dotyczących uczestnictwa, interoperacyjności i innych kwestii wynikających z powszechnego stosowania SCT Inst, w tym kwestii związanych z ochroną konsumentów.

4.5. EKES zgadza się z Komisją, że rozwiązania dla użytkowników końcowych powinny mieć charakter interoperacyjny i być dostępne, powinny wносить wartość dodaną i zaspokajać potrzeby szerokiego grona użytkowników oraz posiadać cechy równoważne innym analogicznym instrumentom płatniczym. EKES uważa, że jest za wcześnie, żeby rozważać jakiegokolwiek działania ustawodawcze w tym obszarze, i że lepiej pozwolić na opracowanie odpowiednich produktów dla klientów uczestnikom rynku w warunkach obecnej konkurencji rynkowej, a zastanowić się nad podjęciem działań ustawodawczych dopiero wtedy, jeżeli odpowiednie rozwiązania nie zostaną znalezione.

4.6. EKES w pełni zgadza się z Komisją co do potrzeby zapewnienia pełnego egzekwowania przez państwa członkowskie rozporządzenia w sprawie SEPA, zwłaszcza jeśli chodzi o nieprzestrzeganie przez płatników i odbiorców płatności art. 9 (tzw. dyskryminacja ze względu na IBAN). Zgodnie z art. 9 konsumenci w UE powinni móc korzystać z jednego rachunku płatniczego do celów przelewów w euro i dokonywać transgranicznych przelewów bankowych w euro w obrębie SEPA równie łatwo jak w swoim państwie. Obecnie jednak wielu operatorów nadal odmawia realizacji transgranicznych poleceń zapłaty składanych przez klientów z rachunków o numerze IBAN innego państwa, a nawet

polecen przelewu SEPA na rachunek o numerze IBAN innego państwa. Stanowi to poważną barierę dla jednolitego rynku i ogranicza dostęp klientów do usług transgranicznych. Należy wezwać państwa członkowskie, by zajęły bardziej zdecydowane stanowisko w odniesieniu do egzekwowania tego rozporządzenia, które obowiązuje od 2014 r.

4.7. Rozwiązania w zakresie identyfikacji elektronicznej (eID) są niezbędnym elementem usług cyfrowych, w tym usług finansowych. Rozporządzenie eIDAS było pierwszym krokiem w kierunku umożliwienia transgranicznego uznawania i wykorzystywania systemów identyfikacji elektronicznej uznanych w poszczególnych państwach. Oczywiście jest jednak, że obecne ramy eIDAS są niewystarczające i nie mogą przynieść pożądanych rezultatów. Potrzebna jest powszechnie akceptowana tożsamość elektroniczna oparta na wyborze konsumenta, jego zgodzie i gwarancji pełnego poszanowania jego prywatności. EKES zachęca Komisję do skoncentrowania wysiłków na interoperacyjności istniejących i powstających rozwiązań w zakresie identyfikacji elektronicznej oraz uważa, że sektor prywatny – we współpracy z władzami, jak ma to miejsce w krajach nordyckich – powinien mieć większe możliwości tworzenia tego rodzaju rozwiązań, które będą częściowo wykorzystywane do silnego uwierzytelniania klienta do celów transakcji płatniczych.

4.8. Powszechna akceptacja płatności cyfrowych jest niezbędnym elementem nowoczesnego rynku płatności. EKES popiera środki mające na celu ocenę poziomu przyjmowania cyfrowych środków płatniczych przez akceptantów oraz znalezienie sposobów podniesienia tego poziomu i ułatwienia ich przyjmowania, zwłaszcza przez MŚP i mniejszych akceptantów. Dla ogółu społeczeństwa kluczowe znaczenie ma zachowanie dostępu do gotówki i zapewnienie jej przyjmowania. To samo dotyczy jednak cyfrowych środków płatniczych, ponieważ konsumenci powinni mieć możliwość wyboru.

4.9. EKES podkreśla, że gotówka pozostaje najchętniej wybieranym przez konsumentów instrumentem płatniczym w transakcjach detalicznych w punktach sprzedaży i między osobami, jak wynika z niedawno opublikowanego badania „SPACE” Europejskiego Banku Centralnego⁽⁸⁾. Gotówka ogromnie różni się od płatności cyfrowych pod względem cech. Jest ona jedynym instrumentem płatniczym, który chroni prywatność. Jest pieniądzem publicznym, za który dopowiada bank centralny. Gdyby wszystkie urządzenia elektryczne i elektroniczne przestały działać (wskutek „koronawirusa cyfrowego”), pozostałaby jedynym rozwiązaniem, jeżeli chodzi o sposób płatności w gospodarce. Ponadto gotówka ma zasadnicze znaczenie dla włączenia społecznego i dla dostępu do niektórych podstawowych usług. Komisja i EBC powinny bardzo uważnie przyrzeć się kwestiom dostępu do gotówki i jej przyjmowania i w razie potrzeby podjąć odpowiednie działania.

4.10. Jednym ze skutków kryzysu związanego z COVID-19 była (tymczasowa) odmowa przyjmowania gotówki przez wielu sprzedawców detalicznych. Jak zwróciła uwagę Komisja, gotówka jest prawnym środkiem płatniczym gwarantowanym przez Traktaty. Zmiany w korzystaniu z gotówki powinny być kierowane popytem. Przepisy dotyczące przyjmowania gotówki różnią się w poszczególnych krajach. Istnieje potrzeba ich harmonizacji na szczeblu UE.

4.11. Biorąc pod uwagę rozwój sytuacji, zrozumiałe jest, że EBC analizuje możliwość emisji cyfrowego euro i że Komisja popiera te starania. Skutki wprowadzenia cyfrowego euro mogą być bezprecedensowe i należy je bardzo uważnie ocenić. EKES popiera zasady, które przedstawił EBC, mianowicie że cyfrowe euro powinno być uzupełnieniem istniejącej bazy monetarnej i nie powinno służyć wypieraniu sektora prywatnego, że sektor prywatny powinien odgrywać rolę w dystrybucji rozwiązań związanych z cyfrowym euro oraz że prawa i obowiązki użytkowników muszą być jasno określone. Prywatność transakcji jako ważne prawo użytkownika powinna być brana pod uwagę wraz z innymi cechami, podobnie jak w przypadku gotówki. Takie samo podejście powinno obowiązywać w przypadku wszelkich inicjatyw w zakresie CBDC (cyfrowej waluty banku centralnego) w państwach członkowskich UE poza strefą euro.

Filar 2: Innowacyjne i konkurencyjne rynki płatności detalicznych

4.12. Wdrożenie drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych⁽⁹⁾ było poważnym przedsięwzięciem dla sektora usług płatniczych i częściowo nadal trwa. Dyrektywa ta służyła wprowadzeniu dwóch istotnych zmian: silnego uwierzytelniania klienta oraz dostępu dostawców usług będących osobami trzecimi (TPP) do rachunków płatniczych. W niektórych przypadkach, w szczególności w odniesieniu do silnego uwierzytelniania klienta do celów transakcji w handlu elektronicznym, terminem wdrożenia był koniec 2020 r. EKES wzywa Komisję, by przed zaproponowaniem przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych szczegółowo przeanalizowała jej skutki.

⁽⁸⁾ Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE) [Badanie postaw konsumentów w stosunku do płatności w strefie euro], grudzień 2020 r.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35.

4.13. EKES popiera działania zmierzające do stworzenia ram w zakresie otwartych finansów dla Europy. Otwarte finanse mogą przynieść dalsze korzyści konsumentom europejskim, ponieważ mogą wspierać innowacyjny i konkurencyjny sektor finansowy. EKES uważa, że nie można budować szerokich ram w zakresie otwartych finansów w oparciu o te same zasady co w przypadku drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, gdyż dyrektywa ta dotyczy tylko rachunków płatniczych i dostawców usług płatniczych i przewiduje jednostronną wymianę danych przez część rynku. Konieczne jest opracowanie specjalnego tekstu obejmującego wszystkich dostawców usług finansowych zgodnie z zasadami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO)⁽¹⁰⁾ oraz zbadanie możliwości rozszerzenia zakresu wymiany danych między różnymi sektorami. W komunikacie w sprawie strategii dla UE w zakresie finansów cyfrowych⁽¹¹⁾ zapowiedziano, że Komisja przedstawi ten wniosek do połowy 2022 r.

4.14. Płatności zbliżeniowe stają się coraz powszechniejsze i mają istotne znaczenie w obecnym kontekście pandemii COVID-19. W większości państw podczas pierwszych etapów pandemii zwiększono maksymalne kwoty płatności zbliżeniowych, w wielu przypadkach do maksymalnego poziomu dozwolonego w drugiej dyrektywie w sprawie usług płatniczych (50 EUR na transakcję i 150 EUR łącznie), w odpowiedzi na żądania w szczególności ze strony środowisk akceptantów. Należy uważnie ocenić wszelkie zmiany tych maksymalnych dozwolonych kwot w ramach przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych, aby zachować równowagę między łatwością użytkowania a względami bezpieczeństwa i odpowiedzialności.

4.15. EKES zgadza się z Komisją, że w ramach przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych należy włączyć w zakres przepisów zagrożenia związane z obecnie nieregulowanymi usługami. Dostawcy świadczący takie usługi pomocnicze w stosunku do świadczenia regulowanych usług płatniczych lub usług związanych z pieniądzem elektronicznym pozostają poza regulowanym obszarem, a jednocześnie są ważnymi uczestnikami rynku. EKES sądzi, że w przypadku gdy mają one istotne znaczenie dla dynamiki rynku i są postrzegani przez klientów jako dostawcy usług płatniczych, powinni również podlegać regulacji i nadzorowi jako dostawcy usług płatniczych. Wszyscy odpowiedni uczestnicy rynku powinni podlegać odpowiednim przepisom, nadzorowi i kontroli, co zapewni równe warunki działania podmiotom oferującym te same usługi i prowadzącym taką samą działalność.

Filar 3: Wydajne i interoperacyjne systemy płatności detalicznych oraz inne infrastruktury wspierające

4.16. EKES rozumie potrzebę zapewnienia otwartego i dostępnego ekosystemu płatniczego oraz ocenienia w trakcie przeglądu dyrektywy o ostateczności rozrachunku⁽¹²⁾, czy korzystne byłoby rozszerzenie zakresu dyrektywy na instytucje płatnicze i instytucje pieniądza elektronicznego, aby umożliwić im bezpośredni dostęp do systemów płatności i infrastruktury takich jak TARGET2 i system rozrachunku płatności natychmiastowych TARGET Instant Payment Settlement (TIPS). EKES podkreśla potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i integralności głównych systemów płatności. Kwestia ta będzie jeszcze istotniejsza, jeżeli w trakcie przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych jej zakres zostanie rozszerzony na uczestników rynku, którzy obecnie nie są objęci przepisami, takich jak dostawcy usług technicznych. Ponownie uwydatnia to potrzebę zagwarantowania wszystkim stronom dostępu na tych samych warunkach i na zasadzie równych szans.

4.17. EKES w pełni popiera cel Komisji, jakim jest zaproponowanie przepisów służących zapewnieniu prawa dostępu na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminujących warunkach do technologii infrastruktury uznanych za niezbędne do wspierania świadczenia usług płatniczych. Obecnie dostęp do niektórych ważnych technologii wspierających świadczenie usług płatniczych, takich jak moduł komunikacji zbliżeniowej w niektórych urządzeniach przenośnych, jest ograniczony, co skutkuje ograniczeniem konkurencji w obszarze płatności zbliżeniowych takimi urządzeniami, zmuszając banki do płacenia osobie trzeciej za samo umożliwienie konsumentowi korzystania z technologii (takiej jak technologia komunikacji zbliżeniowej) do dokonywania płatności na co dzień. Te opłaty ponoszone przez banki mogą w niektórych przypadkach być następnie przenoszone na konsumenta. Chociaż niektóre państwa członkowskie zajęły się już tą kwestią, należy ją podjąć na szczeblu europejskim, aby umożliwić wszystkim obywatelom Unii czerpanie korzyści ze zwiększonej konkurencji w tym obszarze, zapewnić równe warunki działania dostawcom usług płatniczych oraz rozpowszechnić przyjmowanie płatności zbliżeniowych urządzeniami przenośnymi. Przepisy powinny zapewniać, aby wszyscy uczestnicy mieli takie same prawa i obowiązki i podlegali takim samym wymogom w zakresie zezwoleń i innym wymogom regulacyjnym.

Filar 4: Efektywne płatności międzynarodowe, w tym przekazy pieniężne

4.18. EKES zgadza się, że ważne jest usprawnienie płatności transgranicznych na całym świecie, i popiera działania określone przez Komisję, m.in. promowanie przyjęcia globalnych norm międzynarodowych dotyczących płatności, takich jak SWIFT GPI (inicjatywa „Global Payment Initiative” w ramach SWIFT) i ISO 20022, które usprawniają płatności transgraniczne w ramach odpowiedniej sieci bankowej.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽¹¹⁾ COM(2020) 591 final.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 166 z 11.6.1998, s. 45.

4.19. Przekazy pieniężne pozostają najdroższym rodzajem płatności. EKES z zadowoleniem przyjmuje proponowane działania, których celem jest uzyskanie zobowiązania do obniżenia średniego w skali światowej kosztu przekazów pieniężnych do poziomu poniżej 3 % do 2030 r., i zachęca Komisję, by odgrywała aktywną rolę w monitorowaniu odpowiednich działań określonych w planie działania Rady Stabilności Finansowej na rzecz usprawnienia płatności transgranicznych i w zapewnianiu ich wsparcia. Opłaty mogą stanowić nieproporcjonalną szkodę dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Konkurencja i postęp technologiczny przyczyniły się już do poprawy dostępu do szybszych i tańszych transgranicznych przekazów pieniężnych, lecz pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. W przypadku dostawców usług w zakresie przekazów pieniężnych do i z państw sąsiadujących z UE lepszy dostęp do infrastruktury płatniczej znajdującej się w UE może stanowić podstawę do obniżenia kosztów.

Bruksela, dnia 24 marca 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
